

A NAGY-BÁNYAI REFORMÁLT EGYHÁZMEGYE

Sz.-Váralján

1880-dik év márcz. 31. s április 1-ső napjain tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Csanálosi György esperest és Mándy Bertalan s. gondnok elnöklete alatt.

J e l e n v o l t a k :

Egyházi tanácsbírák:

Széles Endre.
Lengyel András, (házi pénztárnok).
Szoboszlai István, (gyám pénztárnok).
Ferenczy Károly.
Bencsik István, (jegyző).

Világi tanácsbírák:

Márton Bálint.
Kölesey Antal.
Császi Bálint.

Czelder Márton, egyetemes értekezleti elnök; Soltész János, gyámintézeti választmányi elnök; Gulyás Lajos, Szabó Lőrincz, Árokháti István, Fekete Pál, Hajdu Albert, Nagy Elek, Pásztor István, Molnár Lajos, Balog István, Tóth Dániel, Nagy Károly, Lugosi Dániel, Melegh Albert lelkészek; Sátor Dávid, Kalmár Viktor, Kató Béla, Sarkadi Mihály s. lelkészek; — Szabó Albert, felvidéki tanítóegyleti elnök; Polyák László, Sinkó Lajos, Kádár János, Török Bénéámin, Sipos János, Baló András, Szabó Bertalan, Albert József, Ferenczy József tanítók ezeken kívül 22 egyház képviselői s számos hitrokonok s ügybarátok.

Templomba menni s Isten segedelmeért együttesen felkönyörögni volt első gondja az egyház iránti buzgóság által egybehozott hívek gyülekezeteinek, hol helybeli s. lelkész Sátor Dávid alkalmoszerű buzgó imája után, az imádkozó gyülekezet közgyűléssé alakulván át, esperest úr kereste fel a minden segedelem örök forrását, hogy merítsen abból vigasztalást, bátorságot, kitartásnak és buzgóságnak lelkét, áldást főrekvéseinkre s közelebbi munkálkodásunkra; ezután elnöktársát, a tisztkart s az egész gyülekezetet szívélyesen üdvözölván, — a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

I. szám. Azon körülményből kifolyólag, hogy jelen egyházmegyei közgyűlésünk idejéhez nagyon közel eső kerületi gyűlésre, a fellebbezendő ügyiratok, jegyzőkönyvek, azonnal utnak indíthatassanak, s így azon szabályszerűleg legalább nyolcz nappal a gyűlés tartás előtt rendeltetési helyekre érhessenek, — a jegyzői teendők gyorsítása céljából közgyűlésünk egy segédjegyző kineveztetését látta szükségesnek.

Tekintettel a jelzett sürgős körülményekre, e jelen gyűlés folyamára Tóth Dániel n.-kölecsi lelkész segédjegyzővé kineveztetik.

2. szám. Világi tanácsbíráink kellő számban meg nem jelenvén, esperest ur felhívja közgyűlést a tiszttakar kiegészítésére.

E felhívás folytán Lajos György, Böszörményi László és Bartha Endre urak e jelen gyűlés folyamára tanácsbírákúl kinevezettek, s miután az esküt letették, székek elfoglalására felhivattak.

3. szám. Esperest ur felolvassa — egyházlátogatás alkalmával szerzett tapasztalatai nyomán összeállított — évi jelentését, melyben egyrésztől sötét színekkel rajzolja az igen sok egyházainknál hangosan kiáltó nagy szegénységet; több helyeken mutatkozó buzgalom hiányt, rideg közönyösséget, s itt-ott a vallás-erkölcsi élet meghanyatlását; de másrésztől némi megnyugvással jelzi, hogy a mindinkább terjedő anyagelvűség ezen szomorú korszakában még is vannak olyan egyházaink, melyeknek keblében pezsgő élet mutatkozik, melyek anyagilag és szellemileg előrehaladnak, s erősödnek.

Ezen terjedelmes s érdeklődéssel hallgatott esperesti jelentés tudomásul vétetett.

4. szám. A felső-bányai egyháztanács azon kérelemmel járul egyházmegyei közgyűlésünkhöz, hogy miután a templom építést azért nem kezdhette meg, mivel az e célra rendelkezése alatt álló pénzhez arányosított tervet nemsikerült készíttetni: lenne közbenjáró az egyházkerületen, hogy a templom építés még pár évig elhalasztassék, s ekként az anyagi erőt a kamatok által növelve, — az egyházhívek terhelteése nélkül szebb, és diszesebb templomot építhessen.

Egyházmegyei közgyűlésünk, miután az egyházkerület az egyházmegyei elnökségnek közreműködésével eszközölt részletes bizottsági jelentés folytán ez ügyben már határozott, jelenleg ez érdeken újabb tárgyalásokba nem bocsátkozhatik; tekintve azonban a kérvényben felhozott okokat, e kérvényt pártolólág az egyházkerületi gyűlésre felterjeszteni rendeli. — Azt azonban mindenesetre komoly kötelességévé teszi a felső-bányai egyház előjáróságának, hogy a meglevő faanyagokat az építés kezdetéig felelősség terhe alatt úgy gondozza, hogy azok hasznavehetetlenekké ne váljanak, egyszersmind igyekezzék saját körében gyűjtések által a templom építési összeget gyarapítani.

5. szám. Olvastatott mult évi jegyzőkönyvünk 40. sz. alatt hozott határozatával Misztótfaluba kiküldött bizottság jelentése, melyből tudomására jutott közgyűlésünk, hogy a nevezett egyházban a pénzügyek lehetőleg rendezettek, a mennyiben a kint levő tartozások részben befizettek s takarékpénztárba helyezettek, — részben pedig bekebelezések által biztosítottak; — ezen jelentés kapcsában nevezett küldöttség azon véleményét is kifejezi, hogy a misztótfalusi csekély népességű s mostoha anyagi viszonyok közt élő egyházat csak úgy véli jövőjére is biztosítottúnak, ha az rendszeresen és állandóan segélyeztetik.

Ezen küldöttségi jelentés megnyugtató tudomásul vétetik, s egyszersmind a misztótfalusi egyház, miután rajta — a küldöttség bizonyítása szerint — az újra ébredés s dermesztő közöny lerázásának (sallhatatlan jelei mutatkoznak, a reformált segélyegylet figyelmébe melegen ajánlatik.

6. szám. A k-remetei egyház, a bellivatalnokok részére eddig szekérszámban fizetett fáilletéket öltre kívánván átváltoztatni, az egyháztanácsnak ide vonatkozó 4. sz. alatt hozott határozatát, azon kérelem mellett terjeszti be közgyűlésünkhöz, hogy az ezen terv keresztülvitelére multhatatlanul szükséges küldöttséget kebeléből nevezze ki.

Az eddigi- és tervezett fafizetés közötti különbség megállapítása, s általában az ügy kellő megvizsgálása végett a k-remetei egyház kebelébe Szél György és Nagy Bálint urak kiküldetnek.

7. szám. Ugyancsak a k-remetei egyházból négy egyháztag beterjesztett folyamodványában azon panaszát adja elő, hogy ámbár ők a községen kívül épített házakban laknak, és ugyszólva semmi földbirtokkal nem rendelkeznek, — a bellivatalnoki illetmények fizetésére nézve mégis oly arányban rovatnak meg, mint egy ősi anyatelken lakó s külső illetményekkel bíró első osztályu gazda. Ezen jogtalan túlterhelteésök orvoslását kérelmezik.

Ezen panaszlevél az előbbi ügyben működendő küldöttségi tagok — Szél György és Nagy Bálint urakhoz, azon utasítással rendeltetik áttétetni, hogy ezen ügyet komoly megvizsgálás után elintézni, s vizsgálatuk eredményéről az elnökséget értesíteni tartsák kötelességüknek.

8. szám. A s-ujlaki egyház némely tagjai folyamodványt terjesztenek be közgyűlésünkhöz, melyben lelkészők Fekete Pál ellen a már egyházlátogatáskor is hangoztatott vádakat újból felhordván, s őt a lelkészi teendők teljesítésére alkalmatlannak lenni állítván: az iránt kérelmeznek, hogy a nevezett lelkész közgyűlésileg káplán-tartásra utasíttassék.

Olvastatott e folyamodás kapcsán az érdeklött megélemedett lelkésznek mély megilletődés és méltó elkeseredéssel írott levele, melyben az ellene támasztott vádakat részint lényegteleneknek; részint pedig alaptalanoknak mondván, sötét színekkel rajzolja a nyomort, melyet az ujlaki egyház kebelében — 12 köből életfízetés mellett — kérésselhetetlen sorsa reá mért, s mely lehetetlenné teszi reá nézve ama szigorú követelés teljesítését, a káplán tartást; kéri annál fogva a nyugtalankodó egyháztagok rendre utasítását, s a reá erőszakolni szándékoló káplán-tartás terhéért leendő felmentetését.

Egyházmegyei közgyűlésünk meg levén arról győződve, hogy a vádolt lelkész előre haladott korával együtt járó lehető gyengeségei mellett is képességgel bír oly csekély népességű egyház vallásos szükségleteiről gondoskodni; midőn a nyugtalankodó egyháztagok kérelmét visszautasítja, — egyszerűsággal az ujlaki egyházhiveket általában figyelmeztetni kívánja, hogy tekintetbe véve a felette csekély jövedelmet, melyet lelkészőknek adhatnak, s mely a legszerényebb életmód mellett sem képes egy család tisztességes elélvezését biztosítani, — ne igyekezzenek nagyító üvegen nézni, a netalán mutatkozó gyengeségeket, ha nem a felebaráti szeretet s krisztusi türelem gyakorlása által könnyítsék meg az ur megélemedett szolgájának közöttük bizonyára nem könnyű igáját.

9. szám. Olvastatott a józsefházi zavart pénzügyi viszonyok rendezésére esperest ur által időközileg kinevezett küldöttség jelentése, mely egyrésztől köztudomásra hozza, hogy az összehalmozódott rendetlen számadások 1875. évtől kezdve a folyó év elejéig tisztáztattak, a kötelezvények rendbeszedettek, s a tőkepénzek s az ezután járó kamatok kiszámítva jegyzőkönyveztettek; de másrésztől — mint tetemes hiány és hiba, — az is felhívják, hogy a Böszörményi Zsigmond egyházmegyei megbízott által 1875-ben nagy gondnal és fáradsággal összeszedett s takarékpénztárban elhelyezett 800 s egy-néhány forintból több mint 200 forint, valamint a lelkészi s tanítói hivatal számára betett összeg csak nem egészen — az ezt betiltó egyházmegyei intézkedés daczára — lelkész és akkori gondnok néh. Sipos András által, takarékpénztárból kivételt s elkezeltetett.

Ezzel egyideűleg olvastatott Árokháti István lelkész levele, melyben hibáját elismerve kimutatni igyekszik, hogy nehéz körülményei, súlyos anyagi helyzete, azon reményben kényszerítették ezen lépésre, hogy az általa kivett pénzt behajtandó hátralékai-ból azonnal visszatenni; azonban az eddig nem sikerülvén, most arra kéri egyh. megyei közgyűlésünket, engedtetnék meg neki a 225 frtnyi összeget lelkészi fizetéséből részletenkint törleszthetni.

A nevezett lelkésznek fent jelzett menthetetlenül hibás eljárása komolyan rosszaltatván, mielőtt e tárgyban végleges határozat hozatnék, az ügy behatóbb átvizsgálása, s a teendők megállapítása céljából közgyűlésünk Feren-czy Károlyt, Bartha Endrét s Böszörményi Zsigmondot — mint bizottsági tagokat — azon utasítással küldi ki, hogy e komoly ügy lehető megoldására vonatkozó javaslatukat még e gyűlés folyama alatt terjesszék be.

10. szám. Látogatási jegyzőkönyvileg beterjesztetik, miszerint Apában a jól ismert Katona féle adóssági ügy — melynek tisztázására úgy egyházi, mint polgári hatóság részéről már többször tettett intézkedés — még ma sincs elintézve.

Mintán a körülmények nevezett Katona József halálával változtak, meghagyatik az apai egyház gondnokának, hogy a keresethez szükséges okmányokat beszerelvén, tegye magát érintkezésbe az egyházmegyei ügyvéddel s kövessen el mindent, hogy az ügy valahára végmegoldást nyerjen.

II. szám. Olvastatott az apai egyház 51 tagja által aláírt s esperest urhoz intézett folyamodvány, melyben változás alatt levő kedvelt tanítójuk Ács János iránti meleg ragaszkodásuknak adván kifejezést, kéri őt egyházuk kebelében továbbra is meghagyni.

Eltekintve attól, hogy a jelen folyamodvány időn kívül a gyűlés folyama alatt adatott be, a kérelem már csak azért sem vétethetett figyelembe, mert a nevezett tanító önként mondott le hivataláról, s az egyháztanács által meghívott új tanító esperesti megerősítést is nyert.

12. szám. Olvastatott a krassói egyháztanácsnak folyó évi márcz. 29-én tartott gyűléséből kelt 3-ik számú határozata, mely szerint a nevezett egyháztanács a rendkívül távol eső harangozó lakot egy, a parochialis épületek tözsomszédságában levő telkekkel megcserélni — az egyházmegye jóváhagyásának feltétele mellett — elhatározta. — Olvastatott továbbá az ezen jegyzőkönyvi kivonat kapesábat betérjesztett kérelmező levél, melyben az egyházra nézve sok tekintetben nagyon előnyös csere jóváhagyását, annyival sürgősebben kéri, mert a különben is nagyon szűk területű iskola helyiség nagyobbitására, most kínálkozik a rég óhajtott kedvező alkalom.

Az elcseréltetni szándékolt telkek megvizsgálása s értékelésére Tóth Dániel és Böszörményi László a helyszínére azon utasítással küldettek ki, hogy eljárásukról jelentésüket a vizsgálat után esperest urhoz azonnal terjesszék be.

13. szám. Esperest ur előadja, miszerint a közelebbi egyházlátogatás alkalmával szamos-kőrödi lelkész Veress Zsigmond hivataláról véglegesen lemondván, a csekély népességű s még csekélyebb anyagi erővel rendelkező egyház előjárói — tekintettel a jelen terhes viszonyokra s megélhetés nehézségeire — egyházuk leányosításának ohajtását már látogató küldöttség előtt kifejtették, minélfogva a nevezett egyház kebelébe a körülmények s viszonyok megfigyelése s különösen az egyház jövőjére czélzó intézkedések s módozatoknak az előjárósággal együttesen történendő közös megbeszélése végett, egy küldöttségnek kinevezését látta szükségesnek, — mely küldöttség eljárásáról jelentését, s a helyszínén felvett jegyzőkönyvet ide be terjeszti.

A gyűlés folyama alatt azonban a jelenlevő egyházi képviselők egy újabb keletű folyamodványt adnak be, melyben a látogató küldöttség s később a vizsgáló bizottság előtt kifejezett nézetüket s kívánságukat elhamarkodottnak, s kellőleg meg nem gondolttnak mondván, — nem a lelkészi de a tanítói hivatal beszüntetésének engedélyezését kérelmezik; kijelentvén egyszersmind azt is, hogy oly lelkészt ohajtanak s igyekeznek választani, ki a tanítást s ezzel együtt járó terhet is kész és képes leendő elviselni.

A mennyiben egyházmegyei közgyűlésünk az 1878-ik évi augusztus havában Sárközön tartott közgyűlés 3-ik szám alatt hozott végzésében hangoztatott elveket ma is osztja, s mindig fájdalmasan leverő s következményeiben a lelkiekre nézve káros dolgoknak tekinti, ha a lelkészi hivatalt valamely egyház kebelében be kell szüntetni; ezen elvből kiindulva — bár a kőrödi egyház habozását helyteleníti, a kérelem megadatását határozatilag kimondja: azon hozzáadással azonban, hogy a kettős terhet viselő lelkész s tanító úgy a lelkészi, mint tanítói bérlevélben biztosított jövedelmet esonkittatlanul fogja élvezni.

14. szám. Látogatási jegyzőkönyvileg köztudomásra hozzátik, miszerint szamos-kőrödi főgondnok Jakó György, az egyház pénztárának bizonyos összeg pénzvel tartozik, mely összeg, — szabályaink ellenére — kellőleg biztosítva nines.

A kérdéses összegnek 30 nap alatti behajtása algondnoknak azon megjegyzéssel tétetik köteleességévé, hogy ha nevezett Jakó György e jegyzőkönyvi szám vételétől számított 30 nap alatt tartozását be nem fizetné, azon esetben ellene a keresetet egyházmegyei ügyvéd által azonnal indítsa meg; s az eredményről esperest urat értesítse.

15. szám. Ugyancsak látogatási jegyzőkönyvileg betérjesztetik, miszerint a d. apáti egyház előjáróságának látogatás alkalmával esperestileg meghagyatott, hogy a Megyesi János volt gondnok által elkezelt 137 frt, betáblázás által azonnal biztosíttassék, s e czélból esperest ur egyházmegyei ügyvédet meg is kereste s ez ügyben az illető

előjárásának a jelentéstételt kötelességévé tette, dacára azonban ezen intézkedésnek e tárgyban mindeddig semmi sem tétetett.

A dobrács-apáti egyház előjárásának -- tanusított hanyagsága komoly megrovása mellett -- ismételve felelősség terhe alatt meghagyatik, hogy ez ügyben a szükséges lépéseket haladéktalanul megtévén, a kérdéses összegnek Megyesi János birtokára leendő betábláztatását eszközölni, s az eredményről esperesti hivatalt értesíteni tartsa elengedhetlen kötelességének.

16. szám. Esperest ur felmutatja a hiripi egyházban f. é. márcz. 21-én működött lelkész-választási küldöttség jelentését, mely szerint a hiripi atyafiak egyhangulag a szatmári sokkal több jövedelmet biztosító egyház lelkészét, Tabajdi Lajos urat választották meg.

Ugyancsak e jelentés kapcsán felmutatja Tabajdi Lajos ur levelét, mely szerint nevezett lelkész ur, nem tudván kinek köszönje e nem várt megtiszteltetést, hogy az egyh. megye e részbeni intézkedése mostani közgyűlésünkön megtétethessék, kijelenti, hogy a hiripi lelkészi állomást el nem fogadja.

A hiripi egyház -- mely már előbb a helyszínen két ízben megjelent választási küldöttek által kétszer hivatott fel sikertelenül a választásra, s mely most harmadizben azáltal akarta a törvényt és rendet megszegyeníteni, hogy oly lelkészt választott, kiről biztosan tudta, hogy sokkal több jövedelmű fényes egyházból nem fog Hiripre menni, -- ezen eljárásával kétségtelenül a rend és törvény nyilvános kijátszását czélozta. Közgyűlésünk tehát egyrésztől saját jogkörének megóvását szem előtt tartván, de másrésztől az általa tisztelt és követett szabadságot szabadoossági fejetlenséggé fajulni nem engedhetvén, -- a 21-én megejtett választást, mint választási joggal való visszaélést -- megsemmisíti; s ragaszkodván a novemberi közgyűlés 54-ik szám alatt hozott határozata szelleméhez, -- hogy t. i. ha harmadizben sem választ a hiripi egyház, választási jogát elveszti: tekintettel ama fentebb jelzett visszaélésekre a hiripi egyháztól közgyűlésünk -- bár mennyire tiszteli az egyházak szabad választási jogát -- jelen esetben a választás jogát megvonja, az e tárgybani tovább intézkedéseket önmagának fenntartván.

Végül egyházmegyénk ezen kényszerített eljárása alkalmából fölkéri az egyh. kerületi közgyűlést, miszerint az oly rég vajdó lelkész választási törvényt méltóztassék valahára megállapítani, nehogy egyházainkban a szabadság neve, az önérdek s felkorbácsolt indulatoknak nyisson tért, s engedjen oly hatalmat, mely minden rend s jogszerű intézkedést lehetetlenné tesz, s mely ha elterjed, azt megakadályozni többé az egyházkerületnek sem álland hatalmában. Ezen egyházmegyei végzés úgy a hiripi egyháznak, mint a főtiszteletű egyh. kerületi közgyűlésnek megküldetni rendeltetik.

17. szám. Látogatási jegyzőkönyv olvasása közben esperest ur előadja, miszerint a pettyéni egyháznak Kovács András volt gondnok elleni követelése még mind ez ideig nem vétetett be, s e tárgyban a látogató küldöttség felvilágosítást sem szerezhetett, nem lévén látogatás alkalmával a főgondnok hon.

A pettyéni főgondnok s felügyelőlelkész közgyűlésileg utasíttatnak, hogy e tárgyban esperesti hivatalhoz kimerítő értesítést terjesszenek be.

18. szám. Olvastatott a berendi leány-egyház folyamodványa, melyben régi parochiális telkek eladhatásának engedélyezését kérelmezik; azzal indokolván kérelmüket, hogy rothadásnak indult templomukat különben sem használhatják; de meg úgy a a templomot, mint az iskolai s tanítói lakot az egyházbirtokában levő Csaba-féle telken minden akadály nélkül elhelyezhetik.

Ez ügy megvizsgálására Balogh István és Böszörményi László urak ki-küldetnek: jelentésök, eljárásuk eredményéről bevértatván.

19. szám. Látogatási jegyzőkönyvileg köztudomásra hozatik, miszerint a bátori egyház gazdasági és pénzügyi viszonyai nagyon rendezetlenek, a mennyiben mind Jakó Pálnál több évi földbérlet, mind Ecsedi László gondnoknál bizonyos összeg pénz áll biztosítatlanul.

Közgyűlésünk a batizi egyház előjáróságának felelősség terhe alatt meghajgya, miszerint a nevezett tartozókkal szabályos s kezesekkel ellátott kötvényt állíttasson ki, vagy pedig betáblázás által igyekezzék biztosítani az egyházat.

20. szám. A mikolai népes s egykor virágzó egyház látogatási jegyzőkönyvben úgy van felmutatva, mint a mely szebb s boldogabb korszakát már átélve hanyatlásnak, romlásnak indult, s öntudatlanul halad fokról-fokra, alább és alább, az egyházas vallásos élet haldoklik, az iskola pang, életjel sehol, tétlenség, tespedés s rideg közöny jelei mutatkoznak minden felé, s egyházlátogatás alkalmával sem gondnok, sem presbýterek nem voltak.

Fájdalmasan hangolta le közgyűlésünket a mikolai hajdon erős és virágzó egyház ily rohamos alá hanyatlásának leverő hire s tudván azt, hogy tevékenység nélkül nincs élet, s a tevéketlenség lassu, de biztos halál; a nevezett egyház előjáróságát s általában a hiveket ama Pál apostoli szavakkal inti a tevéketlenség s rideg közöny álmaiból leendő kiébredésre: „Serkény fel, te ki aluszol, és kelj fel a halálból, és megvilágosodik neked a Krisztus“. — Az egyház kebelén eláradott veszélyes jelenségeket öltő tespedés, valamint minden bajok forrásainak kipuhatólása s egyszersmind az egyház némely tagjai által beterjesztett kérvény alapjául szolgáló tényálladék megvizsgálására, Lengyel András és Gödény Imre urak a mikolai egyház kebelébe azon utasítással küldetnek ki, hogy a vallásos élet s hitbuzgóság felelevenítésére, s a vizsgálat folyama alatt felmerülendő mindennemű bajok eligazítására, egész odaadással s teljes buzgósággal közreműködven, eljárásuk eredményéről eszeresti hivatal útján az egyházmegyét értesíteni buzgólkodjanak.

21. szám. Olvastatott Kalucza Ferencz t.-berki lakos beterjesztett kérvénye, melyben előadja, hogy az 1878-ik évben Ur Ferencz t.-berki lakostól egy harmadrész belsőtelek helyiséget megvásárolván, az ideiglenes szerződésbe tudta s akarata nélkül beíratta, hogy az utána járó adó és papi terhek őt mint vevőt terhelendők, s ennek következtében már a mult évben — nőhá semmiféle külsőséggel nem bír — reá jogtalanul két véka buza és a szokott napszám kivettetett; kéri tehát ama minden jogos alapot nélkülöző megterheltetés alól magát feloldatni.

Miután a t. berki fizetési kulcs és gyakorlat szerint a teher inkább a külsőségre nehezül, folyamodó Kalucza Ferencz csak oly mértékben róvható meg egyházi adóval a mennyi az általa vásárolt $\frac{1}{3}$ -rész belsőségre számítható. — Annálfogva közgyűlésünk az 1866. márcz. 21-ki közgyűlés határozata lényegéhez ragaszkodván, jelzett birtokot terhelő egyházi bérilletéket az ottan divó fizetési kulcs szemmel tartása mellett, oly módon osztja meg illető felek közt, hogy míg Kalucza Ferenczet az általa vásárolt $\frac{1}{3}$ -rész belsőség, addig Ur Ferenczet az általa birt külsőségek után járó bérilleték fizetésére kötelezi: ezen egyházmegyei végzés az egyház előjáróságával — maguk mihez tartása végett — közöltetni rendeltetik.

22. szám. Azon küldöttség, mely a mult évi sárközi közgyűlés 58. sz. alatt kelt végzésével arra hivatott fel, hogy a rozsályi leány-egyház anyagi viszonyairól, továbbá a lelkészt illető földbirtok mikénti kezeléséről tudomást szerezzon s véleményt adjon, s esetleg a lelkészi földeknek az egyházbirtoklása alól leendő visszabocsátatását eszközölje, beterjeszti eljárása eredményéről jelentését, — melyben

1-ör. Részletesen körvonalozva van a leány-egyház anyagi állása s ereje.

2-or. Kimutatva van, hogy a lelkészi hivatal beszüntetésekor az egyházmegye által egyház hasznélvezése alá bocsátott lelkészi földek, a hivek által munkálva lehetőleg célszerűen kezeltetnek, a jövedelem kellő gondozással hasznosíttatik, építkezésekre s javításokra polgári s egyházi adók törlesztésére fordíttatik.

3-or Hangsúlyozva van, hogy a kérdéses földeknek az egyházbirtoklása s illetve haszn-élvezése alól leendő kivétele a felette csekély népességű kisdud egyházra nézve most még felette káros és veszélyes lehetne, a mennyiben egyedül ezen jövedelem szolgálhat alapul a rég idő óta cseppegő templom befedésére; a lelkészi s tanítói lakon nélkülözhetetlen istállók építésére, s nélküle az egyház 3 holdnyi földjének jövedelméből még az évi költségeket sem tudnák fedezni; annálfogva küldöttség véleményezi, hogy a lelkészi földek hasznélvezetében az egyház legalább 10 évig hagyassék meg.

Végre küldöttség az előkönyörgő tanító díjazásának szándékolt leszállítását a bér-

fizető gazdák számának megapadása s a fizetési képesség jelentékeny meghyatlása által eléggé indokolva találván, a 30 köből buzafizetésnek 16—17 köbölre leendő leszállítását véleményezi s az egyházmegye jóváhagyásának reménye alatt, a rozsályi levita díjlevelét összeállítva beterjeszti.

A küldöttség ügybuzgalmáról tanuskodó ezen terjedelmes és részletes jelentést, egyházmegyei közgyűlésünk helybenhagyással fogadja, s midőn az abban foglalt vélemény alapján a lelkészi földek haszonélvezését az egyház jól felfogott érdekei előmozdítására továbbra is meghagyja, egyszersmind a levita fizetésének 17 köbölre leendő leszállítását ez uttal ideiglenesen megengedi.

23. szám. Méhtelki lelkész Barkász Albert beterjeszti, miszerint a sz.-berki gör. kath. lelkész egy méhtelki illetőségű prot. apának, törvényes házasságból született fia gyermekét, az ide vonatkozó orsz. törvények ellenére megkeresztelte, s midőn az illetékes méhtelki lelkész által a gyermek kereszteléséről szóló jegyzék s illeték megküldésére felhivatott, azt — azon kijelentéssel, hogy őt az idevonatkozó orsz. törvények nem kötelezik — határozottan megtagadta.

Mint vallásügyi sérelem, ellátás végett a főt. egyházkerületi közgyűlésre felterjesztetni rendeltetik.

24. szám. Jelen gyűlésünk 9. sz. végzése alapján kiküldött bizottság a józsef-házi ügyben véleményét beterjesztvén, a szőnyegen forgó komoly s kellemetlen ügyet úgy véli legkönnyebben s leghelyesebben megoldhatni, ha a kibonyolítás békés úton eszközölthetnének; s erre nézve jónak látná az egyházmegye kebeléből egy teljhatalommal felruházott bizottság kiküldetését.

Ezen jelentés a közgyűlés részéről helyeseltetvén elfogadtatott, s az ügy elintézése végett teljhatalmu bizottsági tagokul esperest és segédgondnok urak elnöke alatt Ferenczy Károly, Bartha Endre és Böszörményi Zsigmond urak kiküldetnek.

25. szám. Olvastatott a k.-hodosi egyház, f. évi egyházi látogatás alkalmával esperest urhoz, valamint közelebb egyházmegyei közgyűlésünkhöz újabban beterjesztett egy és ugyanazon tartalmu folyamodványa, melyben hivatkozással a már végrehajtott határ arányosításra s ennek következtén történt legelő elkülönítésre, azt panaszolják, hogy vagyonosodásuk egyik főkellékétől — a marha tenyésztéstől — megfosztatván, polgári s egyházi adóval felettébb megterhelt szántó- és kaszáló-földek pedig az önfentartást is alig biztosítván; a lelkészi s tanítói hivatalt külön-külön fizetéssel ellátva, fenntartani többé nem képesek; ohajtanák annál fogva a tanítói hivatal terheit a lelkész vállaira rakni, s az így megterhelt lelkész bérilletékét 4 köből buzával s 5 öl tűzifával lejjebb szállítani.

Olvastatott ezzel kapcsolatban, az előbbi folyamodvány alapján ez ügyben egyszersmind a Barkász Bálint lelkész által egyház ellen támasztott kártérítési követelés megvizsgálására esperestileg kinevezett küldöttség jelentése, mely szerint az egyh. hívek a lelkészi díj czélbavett lejjebb szállítását kellőleg indokolni nem tudván, a jelenben érvényben álló díjlevel, s illetőleg az 1869. év május havában akkori lelkész id. Szilágyi József és egyh. tagok között létrejött egyezség megtartására lettek utalva. — A tanítói hivatal beszüntetését pedig már csak azért sem látja küldöttség megengedhetőnek, mert lelkész az egyházba lett meghívása alkalmával — csak lelkésznek s nem egyszersmind tanítónak is hivatott, mely utóbbi hivatal betöltésére egészségi szempontból nem is lenne alkalmas. A lelkésznek egyház ellen támasztott kártérítési követelésére nézve végre megjegyzi a küldöttség, hogy itt tekintetbe véve a nehéz idöket az egyház részéről károsítási szándék nem forog fenn.

Miután a k.-hodosi egyház hívei két évvel ezelőtt az eddigi bérlevel alapján választották és hívták lelkészüket hivatalába, ki ezt a közeli háborítatás veszedelmének sejtése nélkül jóhiszeműleg fogadta el; egyházmegyei közgyűlésünk — míg ha a kérvényben foglalt anyagi nehéz viszonyokról hangoztatott panaszok okadatoltak lennének is — nem látja méltányosnak, annyival kevésbbé egy erkölcsi testület méltóságával összeegyeztethetőnek, hogy egy lelkész — ki jó remények között, talán egy jövedelmezőbb állást hagyott el — a nehéz felajánlott fizetés-level ily rögtöni megváltoztatásával kijátszassék, s a mi több ezen szándékba vett anyagi megrövidítés jutalmául, helyzete még újabb terhekkel is súlyosbittassék; annál fogva, midőn a küldöttség jelentése helyeslő tudomásul vétetik, egyszersmind a kérvényező egyház, valamint a lelkész, az eddigi gyakorlatra utasittatik.

26. szám. Látogatási jegyzőkönyvileg közgyűlés elé terjesztetik, miszerint az uszkai egyház belügyei — bár az itteni előjáróság már az 1875. évi márciusi közgyűlés 18. sz. alatt hozott határozatával, az egyházi ügyek intézése körüli hanyagságért megrovatott s kötelessége hitebb teljesítésére szigoruan utasítva lett; ma is a legrendetlenebb állapotban vannak; pénzügyei körül a régi hiányok mutatkoznak; az egyháztanács gyűléseiről jegyzőkönyv nem vezetett; a lelkesi hivatalnak pecsétnyomója nincs; általában a vallásos élet s az egyházügyi iránti érdeklődésnek ez egyházkebelében legkisebb nyoma sem látszik.

Leverőleg hatott közgyűlésünkre az uszkai egyház jelen szomorú állapotáról vett értesítés, s midőn az illető lelkes s előjáróság — mint a kik első helyen vannak hivatva az egyházi jó rend fentartására — hanyagságukért egyházmegyeileg komolyan megrovatnak; egyszersmind a fent jelzett hiányok megvizsgálása s a zilált pénzügyi viszonyok, általában minden mutatkozó baj lehető eligazítására Ferenczy Károly, Nagy Béla és Császy Bálint urak, — jelentéstételük bevétele mellett — a helyszínére közgyűlésileg kiküldetnek.

27. szám. Ugyancsak az egyházlátogatási jegyzőkönyvben felmutatva van, miszerint a magosligeti egyházban a belhivatalnokok felfizetését képező pénzalap kellőleg biztosítva nincs; a mi pedig gondosan s czélszerűen kezelve, örök időkre biztos alapul szolgálhatott volna a belhivatalnoki failetmények fedezésének.

Megbotránkozással értesült közgyűlésünk a magosligeti előjáróság ezen — saját létérdekeit veszélyeztető — gondatlansága s hanyagságáról, s hogy a mutatkozó baj okozói kipuhaltassanak, felelőségre vonatassanak, egyszersmind a bekövetkező veszély elhárítására a szükséges erélyes intézkedések megtétethessenek, az uszkai egyházban működendő küldöttséget s névszerint Ferenczy Károly, Nagy Béla és Császy Bálint urakat, ez egyház kebelébe is kiküldi.

28. szám. A nagy-paládi egyházkebelében szinte veszélyes jellegű pénzügyi zavarokat jelez az egyházlátogató küldöttség, s a mennyiben itt az egyház tőkepénzének egy jelentékeny része forog veszélyben s a baj oly természetű, hogy azt a helyi előjáróság el nem igazíthatja, egy erélyes bizottság kiküldetése hozatik javaslatba.

A nagy-paládi zavart pénzügyi viszonyok rendezése a szomszédos uszkai és magosligeti egyházakban működendő küldöttség ellátása alá bocsátatik, elvárva közgyűlésünk, hogy az erélyességük s buzgóságukról egyenként ismert három egyházmegyei tanácsbíróból alakult bizottság, a veszély elhárítására az adott viszonyok között, minden lehetőt megteend.

29. szám. Esperest ur felmutatván a magyar ref. segély-egylet jótékonyágához folyamodó egyházak kérvényeit; felhívja közgyűlést, hogy gyámolításra szorult s pártolásra méltó egyházakat felterjesztés végett jelölje ki.

E felhívásból kifolyólag közgyűlésünk a misztóthfalusi nagyon terhes anyagi viszonyok közt élő s idegen elemek közé ékelt egyházat, mint a mely az ott közelebb működött küldöttség által rendszeres és állandó segélyezésre szorultnak véleményeztetik; továbbá a rozsályi, adorjáni, kis peleskei építkező szegény egyházakat, valamint a szomorú anyagi helyzetben levő dobrács-apáti agglelkész Bartha Pált segélyezés végett a magyar reform. segélyegyleti választmány figyelmébe ajánlja s egyszersmind a kérvényeket csatolva, tisztelettel felterjeszti.

30. szám. Azon tapasztalásból kifolyólag, hogy az egyházak anyagi állapotára vonatkozó adatok nem minden egyház kebelében vannak rendszeresen összeírva; indítványoztatott, hogy ez az egyházak előjáróságának tétessék kötelességévé,

Az indítvány elfogadtatván, minden egyház előjáróságának komoly kötelességévé tétetik, hogy mindennemű egyházi vagyont összeírván, rendszeres leltárt állítson ki, hogy így egyrészt az egyházi vagyon nyilvántartassék másrészt az egyh. látogató küldöttség működése is megkönnyíthessék.

31. szám. A kis-peleskei egyház kebelébe, a lelkesi bérlevél átalakítása végett kiküldött két tagu bizottság betérjeszti jelentését, s ennek kapcsán az ujonnan kiállított bérleveleket 3 példányban szabályosan kiállítva.

Közgyűlésünk is osztván a küldöttség azon nézetét, hogy az új bérlevél a réginél lelkesnek több s határozottabb jövedelmet biztosít, a maga részéről

helyesléssel elfogadja azt, s megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre ajánlattal felterjeszteni rendeli.

32. szám. Esperest ur felmutatja a köznevelés és közoktatás szervezetének szabályozására vonatkozó Molnár Aladár-féle munkálatot s kéri erre nézve az egyh. megyei gyűlés véleményét.

Bármennyire szépen kidolgozottanak találja közgyűlésünk ezen javaslatot, de az anyagi ügyekre nézve egyes egyházaink nagy szegénységét tekintve, kivihetetlennek s valósíthatatlannak tartván, aggodalmát fejezi ki a felett, hogy annak életbeléptetése nemcsak egyházuknak az iskolai ügyeket is magába ölelő autonomiáját csorbitaná meg, de arra oly teher gyanánt nehezülne, melyet a legnagyobb áldozatkészség kifejlesztése mellett sem bírna meg.

33. szám. A változó tanítók következőleg helyeztetek el:

Vámfaluba — a lemondott Mándy Bertalan helyett — Szegi Ferencz hivatott s erősített meg Amacsról; — N.-Hodosra Ács János Apából, Apába Albert József Batizról, Batizra Berekszászi Gyula Uszkából; S.-Ujlakon meghagyatott az eddigi tanító Ferenczy József. K.-Peleskének szabad hívhatási jog adatott. K.-Hodosra — miután választási jogával élni nem akart — Sipos János rendeltetett N.-Hodosról. Magosligetre Molnár János Görbedről, Görbedre Balog Áron Magosligetről. Nagy-kolcsi egyház a Hajdu Ambrus debreczeni képezdész meghívására nyert engedélyt. A rozsályi egyház betöltése — miután az egyház képviselve nincs — esperest urra bízatik. Udvariba Polyák László rendeltetik Rozsályból. Józsefházán Mészáros István meghagyatik. Uszkába Baló András rendeltetik. Tisza-Berekre Török Károly, Amacra pedig Bagoly Albert, Apahegyre Török Bénéámin nyert meghívást s megerősítést.

34. szám. A domestica szerveztetésére kívántató adatok beszerzésére vonatkozó 370. szám alatti püspöki leiratot, esperest ur jelentéstétel végett Czelder Márton felső-bányai lelkészhez tette át, ezen jelentés egyházmegyei közgyűlésünk elé terjesztetvén, annak a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre tisztelettel leendő felküldése elrendeltetett.

35. szám. Esperest ur felemlíti, miszerint a k.-paládi lelkész lakon égető szükségé vált, s többször sürgetett kamara és pincze építését, mult évi Felső-Bányán tartott közgyűlésünk elrendelte ugyan, de ezen egyházmegyei végzés jegyzőkönyvünkben — tévedés következtében — kimaradt; annál fogva a jelzett tárgyban hozandó újabb intézkedés megtételének halaszthatlan szükségét látja, s erre közgyűlést felhívja:

K.-Palád egyike lévén egyházmegyénk népesebb s erőteljesebb egyházainak, méltán megvárhatja, s meg is várja közgyűlésünk, hogy parochiáját — a kisebb és szegényebb egyházaknál is nélkülözhetetlen kamarával s pinczével lássa el; midőn tehát a nevezett egyház előljáróságának a szóban forgó építkezés azonnali megkezdését elutasíthatatlan kötelességévé teszi, egyszersmind az illető lelkészt oda utasítja, hogy ha az egyh. megyei intézkedés fogadtatba nem vétetnék, azt az elnökséghez — erőlyesebb rendszabályok alkalmazása végett — jelentse be.

36. szám. Egyházmegyei házi pénztárnok Lengyel András számadását, az 1878. s 1879-ik évekről beterjeszti.

Átvizsgálás s véleményezés végett számvevőszéki elnök Ferenczi Károlynak kiadatni rendeltetik.

Végül esperest ur a gyűlést tartó egyháznak köszönetet mondva a gyűlést áldás kívánatok között berekeszti.

Mindezen végzések meghitelesítettetek.

Az 1—5, 8, 9, 13, 16, 20—23, 25, 26, 29—36 számokat jegyzette

BENCsik ISTVÁN, egyh. m. főjegyző.

A 6, 7, 10—12, 14, 15, 17—19, 24, 27, 28. számokat jegyzette

TÓTH DANIEL, segédjegyző.

TÁRGYMUTATÓ.

1. szám. Tóth Dániel n.-kolesi lelkész segédjegyzővé kineveztetik.
2. „ Jelen gyűlés folyamára, tanácsbírákul Lajos György, Böszörményi László s Bartha Endre kineveztetnek.
3. szám. Esperesti jelentés az egyházakról tudomásul vétetik.
4. „ Felső-bányai kérvény a főtiszteletű egyh.kerületre terjesztetik.
5. „ Misztótfalusi bizottság jelentése tudomásul vétetik s az egyház segélyezésre ajánltatik.
6. „ A k.-remetei egyházba fizetés változtatás czéljából, küldöttség neveztetik.
7. „ A k.-remetei egyházból beterjesztett panasz megvizsgálása a küldöttségre bízatik.
8. „ S.-ujlaki lelkész a reá erőszakolni szándékolt káplán tartás terhe alól felmentetik.
9. „ A józsefházi zavart pénzügyi viszonyok lehető eligazítása egy újabb küldöttségre bízatik.
10. „ Az apai egyházban a Katona-féle ügy végmegoldására gondnoknak utasítás adatik.
11. „ Az apai egyháztagok Ács János tanító mellett beadott kérvényének hely nem adathatik.
12. „ A krassói egyházban eleserélni szándékolt telek megvizsgálására küldöttség neveztetik.
13. „ A szamos-kőrödi lelkész lemondván, lelkész-tanító hívhatásra engedély adatik.
14. „ Szamos-kőrödi algondnok, Jakó György elleni eljárásra utasítatik.
15. „ A d.-apáti előjáróság — megrovás mellett — a Megyesi Jánosnál levő adósság bevételére, s illetőleg biztosítására szorgalmaztatik.
16. szám. A hiriپی egyháztól a szabad választási jog megvonatik.
17. „ Pettyéni felügyelő lelkész s gondnok a Kovács András elleni követelésre nézve jelentést tegyenek.
18. szám. Berenden a régi parochiális telek eladatása czéloztatván, e tárgyban küldöttség neveztetik.
19. „ A bátori előjáróság a főkepenzek biztosítására utasítatik.
20. „ A mikolai egyházban az ott mutatkozó bajok orvoslására bizottság küldetik.
21. „ A t.-berki egyházból beterjesztett panaszra nézve intézkedés tétetik.
22. „ A rozsályi küldöttség jelentése tudomásul vétetik s javaslata elfogadtatik.
23. „ A Méhtelekrol beterjesztett vallásiügyi sérelem az egyh.kerületre felterjesztetik.
24. „ A józsefházi ügyben működött küldöttség javaslata értelmében, a lelkész által elkövetett hibás eljárás lehető eligazítása, egy teljhatalmu bizottság ellátása alá boesátatik.
25. szám. A k.-hodosi egyház nagymérvű ujítást czélzó kérvénye mellőztetik, s az eddigi gyakorlatra utasítatik.
26. szám. Az uszkai egyház szomorú anyagi s szellemi állapotának lehető javítására küldöttség neveztetik.
27. szám. A magosligeti egyházban a fafizetési pénzalap biztosítása küldöttségre bízatik.
28. „ A n.-paládi egyház zavart pénzügyeinek rendezésére bizottság küldetik.
29. „ A reform. segélyegylet segélyezésére némely egyházak kijelöltetnek.
30. „ Az egyházak mindennemű vagyonáról rendszeres leltár készitendő.
31. „ A k.-peleski lelkész új díjlevele, a főtiszt. egyházkerületre felterjesztetnek.
32. „ A köznevelés, s közoktatás szervezetének szabályozására vonatkozó munkálatra egyh.megyei közgyűlésünk véleményét kimondja.
33. szám. A változó iskola tanítók elhelyeztetnek.
34. „ A diasporákról beterjesztett jelentés a főtiszteletű egyh. kerületi gyűlésre felküldetik.
35. „ A k.-paládi egyház előjárósága a kamara és pineze építésre utasítatik.
36. „ Egyh.megyei házipénztárnok 1878. s 1879-ik számadásai számvevőszéki elnöknek kiadatnak.

A NAGY-BÁNYAI REFORMÁLT EGYHÁZMEGYE

LELKÉSZI GYÁMINTÉZETÉNEK

ALAPSZABÁLYAI.

I. RÉSZ.

Az intézet czélja, tagok, belépti díj, évi részvénydíj, kilépés.

1. §. Célja az intézetnek: az elhalt lelkészek özvegyei, s kiskorú vagy nyomorék árváinak évenként pénzsegélyt nyújtani, ugyszinté a meddig az egyházak, illetőleg az egyházmegye által a lelkészi nyugdíj kérdése megoldást nyerhetne — a szolgálatra képtelen lelkészeknek, mint részvényes tagoknak segélyezése.

Az intézet
czélja.

2. §. Az intézetnek a nagy-bányai ref. egyházmegye minden rendes lelkésze — állásából kifolyólag kötelezett tagja, s az egyházmegye kebelében nyert lelkészi állomás elfogadásával a 3. s 4. §-ban foglalt belépti s évi részvénydíjak fizetésére is elkötelezett. Az intézetbe belépés mindig azon egyházi év első napjától számítatik, melynek folyamán az illető, mint rendes lelkész, valamely egyházban hivatalát megkezdette.

Tagok.

3. §. Minden rendes lelkészi állomásra történt megválasztás folytán az egyházmegye kebelébe lépő lelkész, — mint a gyámintézeti tagságra elkötelezett — az intézet javára belépti díj ezimen 50 fírtot fizet; mit azonban két kezes mellett 6%-os kamaton saját részére kölcsönül visszatarthat.

Belépti díj.

4. §. Évi részvénydíj fejében fizet minden lelkész 6 fírtot. Az évi részvénydíj beszolgáltatása mindig előre s az esperesti látogatáskor teljesítendő; ki részvénydíját nevezett időben le nem fizetné, az azután 6%-os kamatot is fizet. Ha pedig valaki két egymásután következő évben is hátrányban marad részvénydíjával, — a kezelő választmány kényszer eszközökkel is köteles rajta bevenni az okozandó költségekkel együtt.

Évi rész-
vénydíj és
befizetése.

5. §. Ha valamelyik tagja az intézetnek az egyházmegye kebeléből kilép, a gyámintézetnek azonnal megszűnik tagja lenni; azonban befizetett évi részvénydíjait kamat nélkül visszakapja, — belépti díjja s a kegyeleti év ezime alatt tett fizetése kivételével.

Kilépés.

II. RÉSZ.

Jövedelmi forrás.

6. §. Az intézet jövedelem forrásait teszik:

Jövedelem
forrás.

- a) a tőkepénz kamatai,
- b) a tagok évi részvénydíjain, esetleg azok kamatai (4. §.),
- c) az egyházmegyei egyházak évi adományai,
- d) a tagok által gyűjtendő adakozások.

- e) az örökös nélkül elhunyt részvényes tag csonka évi fizetésének felerésze,
- f) özvegy, árva nem létében a kegyeleti év jövedelme,
- g) az államsegélyből az egyházmegye lelkeszi gyámintézetét illető rész,
- h) a belépti díj.

III. RÉSZ.

Tőke képzés. Elhelyezés.

7. §. Tőkeképésre fordítatik évenként a 6. §-ban a), b), c) pontok alatt említett jövedelemnek s az államsegély kamatainak $\frac{1}{4}$ része, ezenkívül az ugyanott d), e), f), g), h) alatt említett jövedelmek.

8. §. A tőkepénz pénztárba befizetés után azonnal kamatra adatik. Az intézet pénze után részvényesek és segélytadó egyházak $6\frac{0}{10}$ -os — nem részvényesek $8\frac{0}{10}$ -os — kamatot fizetnek.

Kölesönt vehetnek:

- a) a részvényes tagok 200 forintig két kezes jóállása mellett, azonfelül ingatlan birtokra első helyeni betáblázásra.
- b) az intézetet évi adományaikkal segélyező egyházak az összes presbiterium egyetemes kötelezettsége mellett,
- c) nem részvényesek háromszoros értéket képviselő ingatlan birtokra első helyeni betáblázás mellett.

9. §. A kölesöntkérők között elsőség illeti a részvényeseket, második rendben a segélytadó egyházakat, — harmadszor jönnek a szükségben levő egyházak, végül a világiak; jelentkezni pedig előbb a választmányi elnöknel, azután a pénztárnoknál is tartoznak.

10. §. Részvénydíj, vagy kamat hátralékban levő kölesönzők újabb kölesönt nem kaphatnak.

11. §. A kamat minden évben az esperesti látogatáskor fizetendő. Ki a kamatnak e szerinti befizetését elmulasztja, — annak a tőke megintés után felmondatik — tőke és kamat törvényes uton behajtatik.

12. §. Kamatot részvényesek utólagosan, nem részvényesek pedig előlegesen tartoznak fizetni.

13. §. Az év folyamában kölesön kivett pénzeiktől a kamat, a kivételi hónap első napjaitól jár.

14. §. Kölesöntvevőnek jogában áll a nála levő összeget három havi előleges felmondás után bármikor visszafizetni, — azonban a visszafizetés bármikor történik is, az azon évre járó kamat vissza nem követelhető, illetőleg kifizetendő.

15. §. Tőke felmondást s bevételt mindenkor a kezelő választmány gyakorol, s ehez joga van:

- a) a kamat nem fizetése esetén (11. §.),
- b) a kölesönt vett lelkesz halála esetén, mennyiben özvegy és árvák kölesöntökét maguknál nem tarthatnak,
- c) ha a kölesönt vett lelkesz, elhalt vagy lemondott keze helyett mást nem állít.
- d) ha a kezelő választmány a tőkét veszélyeztetve látja.

IV. RÉSZ.

Kormányzás.

16. §. Az intézetet kormányozza s gyámintézeti közgyűlés és a kezelő választmány.

17. §. A gyámintézeti közgyűlés áll az esperest elnöklete alatt a részvényes lelkeszekből. Tartatik évenként egyszer, az egyházmegyei tavaszi közgyűlés alkalmával; — azonban ha az esperest, vagy kezelő választmány szükségesnek ítéli, vagy 10 részvényes tag írásbelileg kérelmezi, — rendkívülieg is azonnal összehívandó. Közgyűlésen a jelenlevő részvényes tagok szavazat többsége

dönt, s a hozott határozat a meg nem jelent tagokra is kötelező. A közgyűlés jegyzőkönyvét a kezelő választmány jegyzője vezeti.

18. §. A gyámintézeti közgyűlés joga, kötelessége az intézet felvirágzását munkálni; a kezelő választmány eljárását ellenőrizni; pénztárnoknak a kezelő választmány által megvizsgált számadását felülvizsgálni, s részére a felmentést megadni; a választmány javaslatait elfogadni vagy elvetni; új szabályokat hozni vagy módosítani; általában az intézet minden ügyeiben végérvényesen határozni.

19. §. A kezelő választmány áll az intézet pénztárnokával együtt 5 tagból, kiket 6 évre a gyámintézeti részvényes tagok az esperesthez beküldött szavazattal választanak. Elnököt és jegyzőt a választmány saját kebeléből maga választ. Kezelő választmány.

20. §. Kezelő választmány évenként kétszer u. m. tavaszi egyházmegyei gyűlés előtt, s nyári gyűléskor ülést tart, — elnöke által hivatván össze. Üléseiről jegyzőkönyvet vezet, azt a gyámintézeti közgyűlés elé terjeszti. Szabályok módosítását, — osztalék mennyiségét, — az oly lelkészekre nézve kik örökös nélkül elhalt, vagy más egyházba átköltözött lelkész után lépnek hivatalba — a lelkész utódsági díjat javaslatilag kidolgozza s indítványozza.

21. §. A lelkész utódsági díjak javaslatba tételénél az egyházak négy osztályzata irányadó, s minimumként 25—50—75 és 100 frt vehető fel, s ez összegek a körülményekhez képest félfizetésig emelhetők. A változás alá eső lelkészek ha az osztályzat szerint jobb fizetésű egyházba mennek, az általok eddig már fizetett utódsági díj ugyanazon arányban után pótolandó.

22. §. Az egyházmegyei tavaszi gyűlést megelőzőleg tartandó ülésben felszámítja a kamatokat, részvénydíjakat, általában véve az évi jövedelmet a 7-ik §. értelmében tőkésítendő pénzt a jelentkezett kölcsöntvevők részére kiutalványozza; a 28-ik §. értelmében az évi segélyosztalékot kiszámítja s a segélyre jogosultak között felosztja. Munkálatát a közgyűlés elé terjeszti, — az itt jóváhagyott összeg fog pénztárnok által nyugta mellett a segélyre jogosultak közt kiosztatni. Második gyűlésen — mely az egyházmegyei nyári gyűléskor tartandó — a segély kiosztásáról nyugtákat, a kötvények szabályszerűségét, s a kölcsön adott összegek biztosságát felülvizsgálja, s így az intézet ügyeinek vezetését felelősség terhe mellett intézi.

23. §. A kezelő választmány határozata ellen az illetőnek fellebbezési joga van a gyámintézeti közgyűlés elé, azonban ezen fellebbezés a választmánynak az intézet pénzei érdekében tett intézkedését fel nem függeszti.

24. §. Pénztárnoknak joga minden az intézetet illető pénzeket kezelése Pénztárnok alá venni, a választmány utalványozása után — kölcsön összegeket, segély joga. osztalékot — kiadni, a tőkék biztonsága felett őrködni.

25. §. Kötelessége minden bevételt, kiadást pontosan elkönyvelni, a választmány előtt számadását évenként egyszer, — a pénztár állását kívánatra bármikor felmutatni; annak határozataitól önkényesen el nem térni; a töke pénzekből 50 frtnál többet pénztárban nem hevertetni. Köteles a töke felmondást alapszabály szerint kedvezés nélkül végrehajtani, az ujonnan kiállítandó kötvényeknél adósok, kezesek névalírására, jótállási hitelességére felügyelni, — s a kötvényeket miután a választmány felülvizsgálta elnök esperest kezéhez juttatni. Kötelessége.

26. §. Pénztárnok az intézet iránt minden eljárásért, hivatali visszaélés, — kedvezés, vagy vigyázatlanságból esett kárért, vagyonilag is teljes jótállással tartozik, mit megválasztatásakor esküvel fogadni köteles.

27. §. Az intézet pénzéből pénztárnokot évenként 20 forint irodai szerekre, a kezelő választmány tagjait pedig 1 frt 50 kr. napidíj illeti a két gyűlés alkalmával egy-egy napra. Általánya.

V. RÉSZ.

Segélyezés.

28. §. Segélyezésre a 6. §. a), b), c) pontjai alatt említett összes jövedelem $\frac{3}{4}$ része, — továbbá az államsegély kamatainak $\frac{3}{4}$ része fordítatik, levonván előbb belőle a pénztárnokot illető 20 frtot s a kezelő választmány napidíjait, — akár folyt be az összes jövedelem a pénztárba, akár nem. Évi segély.

29. §. A segélyezés mindenkor a kegyeleti év letelte után kezdődő évvel veszi kezdetét.

Segélyre
jogosultak.

30. §. Segélyezésre joggal birnak:

- a) az elhalt lelkipásztorok özvegyei, — árvái,
- b) a rendes tagok, ha testi, vagy lelki gyengélkedés miatt hivataluk folytatására az egyházmegyei közgyűlés ítélete szerint képtelenné váltak, és szegénységök miatt segédet nem tarthatnak.

31. §. Az árvák nemi különbség nélkül életök 20-ik évének betöltéséig birnak segélyre jogosultsággal, — özvegyek haláluk bekövetkeztéig. Azonban:

Segélyezés-
re jogosul-
tak.

- a) ha az özvegy férjhez megy s előbbi férjétől árvái nincsenek, a segélyt önmagára nézve elveszti; ha árvái vannak, a a segély ezek részére adatik.
- b) Habár az özvegy második férje nem részvényes tagja is az intézetnek, ennek halála esetén mindazáltal az özvegy, ha anyagi helyzete 2-ik házasságával nem javult — a segélyezendők közé felvétetik.
- c) Ha az özvegy 2-ik férje is lelkész, — igényt utóbbinak halála esetén nem két, hanem csak egy osztalékra tarthat.
- d) Az özvegy, bár segélyezése holtáig terjedne, — a segélyezéstől megfosztható, ha férjéhez halála előtt hűtlenmé lesz, vagy elhagyja azt, — vagy ha más erkölcsi botlás által — mely eset érdeme felett az egyházmegyei tanácsbírói testület zárt ülésben dönt, — magát megbélyegzetté, s a segélyre érdemtelenné tette.
- e) Ha az árva leány 20-ik életéve előtt férjhez megy, — vagy a fiu 20-ik életéve előtt, ha nem is biztos, de legalább elélhetést nyújtó hivatalt, vagy valami uton önfentartást nyert, — a segélyezés azonnal megszűnik.
- f) Elmebeteg, — nyomorék tehetetlenek az intézet jövedelméhez képest, kisebb, vagy nagyobb segélyben élethosszig részesíttetnek.
- g) Az erkölcsileg botrányos életet élő árva fiúk és leányok, a segélyezendők sorából kitörültenek.
- h) A segélyre jogosultságukat életidejüknel fogva elvesztett tanuló ifjak, ha jó erkölcsüket, szorgalmukat, iskolai bizonyítvánnyal igazolják, — tanulásuk befejeztéig segélyeztetnek. Az e nemű segélyösszeget a kezelő választmány ajánlatára a gyámintézeti közgyűlés határozza meg.

32. §. Azon özvegyek és árvák, kik a múlt 1877-ik évi segélyosztáskor 20 és 40 frt osztalékban részesültek, ezen osztályzatban továbbra is megmaradnak. A többi özvegyek és árvák között pedig a 28-ik §-ban említett jövedelem egyenlően osztatik meg; s az évi osztalék az özvegyek, árvák számának nevekedésével vagy fogyásával több, vagy kevesebb lehet. Ha azonban a segélyezendő özvegyek és árvák száma megfogyna: ez esetben egy osztalék maximuma egyelőre 150 forintnál fellebb nem emelkedhetik, hanem a maradvány a tőke gyarapítására fordítatik.

Fentebbi alapszabályzat a nagy-bányai ref. egyházmegye egyetemes lelkészi értekezlete — 1878. ápril 4 én N.-Bányán tartott — gyűlésének erre vonatkozó jegyzőkönyve 6-ik száma szerint — elfogadtatott, s kötelező érvényűvé tétetett.

39/11